

مقایسه قوانین محاسبات کشورهای ایران و مجارستان

ملیکا میرزائی ملا احمد^۱

تاریخ دریافت: ۹۸ ۷/۲۵

تاریخ پذیرش: ۹۸/۹/۱۱

چکیده

در این مقاله، قانون محاسبات ایران و مجارستان از لحاظ وظایف خزانه‌داری، بودجه و ارائه صورت‌های مالی بررسی گردید. در مقایسه قانون محاسبات ایران و مجارستان، مواردی از مشابهت‌های قوانین ملاحظه می‌شود و به‌طور خلاصه عبارت‌اند از: سال بودجه‌ای، عدم موافقت خزانه‌داری با کمیسیون و سفارش‌های خلاف قوانین، تعریف بودجه و برآورد ذخایر عمومی. همچنین موارد مهمی از عدم تشابه دو قانون دیده می‌شود. از جمله این تفاوت‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: تفاوت در نحوه برخورد با مازاد و کسری بودجه، وظایف خزانه‌داری و مصارف ذخایر عمومی.

واژگان کلیدی: قانون محاسبات، ایران، مجارستان، بودجه، خزانه‌داری

۱ دانشجوی کارشناسی ارشد حسابرسی، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، ایمیل: melikamir75@gmail.com

مقدمه

قانون محاسبات کشورها، سیستمی برای مدیریت وظایف دولتی و نحوه تأمین مالی دولت و نظارت بر آن است. این قانون نظارت بر بودجه دولت‌ها را نیز شامل می‌شود. دیوان محاسبات کشورها بر اساس قانون محاسبات بر اجرای بودجه نظارت می‌کند. در این مقاله، قانون محاسبات ایران با قانون محاسبات کشور مجارستان مقایسه می‌شوند. برای این کار، با مطالعه قانون محاسبات کشور ایران و مجارستان، شباهت‌ها و تفاوت‌هایی ارائه شده است که در این قوانین وجود دارند. بررسی و مقایسه قوانین کشورها، با یکدیگر به منظور مطالعه تطبیقی آن‌ها، روش مفیدی است که خواننده را با قانون سایر کشورها و نکات جدید و آموزنده آن آشنا می‌سازد. این امر، راه مناسبی برای اطلاع از نقاط ضعف و قوت قوانین به شمار می‌رود که به کمک آن می‌توان با الگوبرداری مناسب و به‌جا از مطالب مفید، سازنده و مترقی قوانین سایر کشورها هر چه بیشتر بر غنای قوانین خود افزود و از نارسایی‌های آن کاست (جابری انصاری و عباسی مقرب، ۱۳۸۵).

قانون محاسبات کشور ایران

از عمر تصویب قانون محاسبات عمومی در ایران نزدیک به صدسال می‌گذرد. این قانون اولین بار در سال ۱۲۸۹ شمسی در ۵۷ ماده به تصویب مجلس شورای ملی رسید. از آن زمان تا به حال قانون مادر در بخش امور مالی دولت سه بار دیگر از نو به تصویب رسیده و متناسب با نیاز روزآمد مالیه کشور متحول شده است. اولین تغییر در سال ۱۳۱۲ دومین بار در سال ۱۳۴۹ و درنهایت در سال ۱۳۶۶ اتفاق افتاده است. البته شاکله قانون محاسبات عمومی در این چهار مرحله با تغییر اساسی مواجه نبوده و حتی برخی از مواد با اندکی تغییر به تصویب رسیده است (بختیاریان، ۱۳۸۷). قانون محاسبات مشتمل بر شش فصل و ۱۴۰ ماده و ۶۷ تبصره در جلسه روز یکشنبه اول شهریور یک هزار و سیصد و شصت و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۶/۶/۱۰ به تأیید شورای نگهبان رسیده است. فصل اول مربوط به تعاریف و اصطلاحات هست و مشتمل بر ۳۶ ماده است. قانون‌گذار اولین ماده قانون مذکور را به تعریف بودجه سالانه اختصاص داده است. این امر بیانگر اهمیت بودجه به عنوان یک برنامه کوتاه مدت دولت به حساب می‌آید. فصل دوم مربوط به اجرای بودجه هست. به طوری که میدانیم سیاست‌های مالی دولت عمدتاً از طریق بودجه سالانه کل کشور اعمال می‌گردد. این بودجه علی‌القاعده از برنامه میان مدت (قانون پنج ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی) نشایت می‌گیرد و فرایند آن بخصوص مرحله اجرای بودجه، گویای حدود توانایی‌ها و ضعف‌های قوه مجریه در متغیرهای کلان اقتصادی جامعه و نمودی بر تحولات اجتماعی و فرهنگی کشور است. فصل سوم مربوط به نظارت مالی هست. نظارت مالی، از ارکان اصلی اداره امور دستگاه‌های اجرایی به شمار می‌رود و اهرم قوی در راستای انسجام نظام اداری و مالی هر کشور است. هر قدر این اهرم صحیح‌تر، مناسب‌تر و بی‌موقع‌تر استفاده شود، ضریب بهره‌وری نظام اداری و مالی افزایش می‌یابد، به خصوص در بخش عمومی که طول عمر مدیریت دولتمردان طولانی نیست و نیز اکثر مدیران در مقایسه با مدیران بخش خصوصی از تجارب و تخصص لازم برخوردار نیستند

و لذا از طریق این رکن مدیریت تا حدودی می‌تواند این خلأ را پر نماید. قانون‌گذار به‌موجب این فصل نظارت قبل از خرج را به عهده وزارت امور اقتصاد و دارایی محول نموده است. فصل چهارم مربوط به تنظیم حساب و تفریغ بودجه است. این فصل از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا نتایج فعالیت‌های مالی دستگاه اجرایی، در این فصل متجلی می‌شود. فصل پنجم مربوط به اموال دولتی می‌باشد و فصل آخر هم مربوط به قوانین و مقررات متفرقه است. این فصل جایگاه مواردی است که در قالب سایر فصول نمی‌گنجد (حسینی عراقی، ۱۳۸۰).

قانون محاسبات کشور مجارستان

قانون محاسبات کشور مجارستان مشتمل بر سه بخش و ۸۳ ماده است. مهم‌ترین اصلاحات قانون در کشور مجارستان با تصویب قانون سال ۱۹۹۰ شروع شد. مطابق قانون مصوب ۱۹۹۰ و اصلاحیه ۱۹۹۴ آن شهرداری‌ها متعهد هستند که امور مربوط به آموزش پیش‌دبستانی و ابتدایی، مراقبت‌های اولیه بهداشتی و خدمات رفاهی، روشنایی عمومی، گورستان‌ها، آب سالم آشامیدنی و حمایت از اقلیت‌های بومی و محلی را انجام دهند. مسائل مرتبط و شاید مهم‌ترین مسئله در ارتباط با کشور مجارستان، وابستگی آن به منابع دولتی است. کمتر از یک‌سوم درآمدهای کشور مجارستان از مالیات‌های محلی تأمین می‌شود و مهم‌ترین مالیات محلی، مالیات بر مشاغل (۱۴ درصد در سال) است. مسئله دیگر در ارتباط با فناوری‌های مدیریت جدید، فقدان پاسخگویی و شفافیت است. البته در بیشتر موارد عدم شفافیت و پاسخ‌گویی عمدی است. طراحان این نظام، امیدوارند که شهرداری‌ها در ارائه خدمات محلی به‌طور ارادی مشارکت کنند (انجمن علمی اقتصاد شهری ایران، بی‌تا/۱۳۹۸).

مقایسه قانون محاسبات کشورهای ایران و مجارستان

مقایسه قانون محاسبات دو کشور در زمینه‌های زیر صورت می‌گیرد.

۱- سال بودجه‌ای

طبق ماده ۶ قانون محاسبات ایران، سال مالی یک سال هجری شمسی است که از اول فروردین‌ماه آغاز و به پایان اسفندماه ختم می‌شود. طبق ماده ۷ بند ۳ قانون محاسبات کشور مجارستان، سال بودجه‌ای همان سال تقویمی است. سال بودجه‌ای هر دو کشور ۱۲ ماهه است با این تفاوت که برای کشور مجارستان سال میلادی و برای کشور ایران سال هجری شمسی استفاده می‌شود.

۲- مازاد و کسری بودجه

طبق قانون محاسبات ایران، کسری بودجه نباید داشته باشیم و مازاد باید به خزانه واریز شود. طبق ماده ۸۸ قانون محاسبات کشور مجارستان، هنگام گزارش در مورد عملکرد بودجه در مورد استفاده از مازاد بودجه باید تصمیم‌گیری شود و روش تأمین مالی کسری بودجه باید تأیید شود.

۳- وام‌ها

طبق ماده ۲۶ قانون برنامه بودجه ایران، شرکت یا مؤسسه دولتی موظف‌اند اقساط اصل و بهره و سایر هزینه‌های مربوط به وام‌ها و اعتبارات مذکور را در بودجه خود منظور و در سررسیدهای

مقرر پرداخت نماید. طبق ماده ۸ بند ۲ قانون محاسبات کشور مجارستان، وام‌های ارائه‌شده باید در میان هزینه‌های بودجه به‌جز وام‌های پیش‌پرداخت و نقدینگی تعریف‌شده در بند ۲ ماده ۱۸B و بازپرداخت آن‌ها باید در میان درآمد باشد.

۴- وظایف خزانه‌داری

طبق قوانین ایران خزانه‌داری وظیفه نظارت را ندارد. طبق ماده ۹۰ قانون محاسبات ایران، اعمال نظارت مالی بر مخارج وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به عهده وزارت امور اقتصاد و دارایی است. وظایف خزانه‌داری طبق ماده ۱۸B قانون محاسبات کشور مجارستان عبارت است از: اجرای وظایف بودجه در مورد حسابداری، ثبت، جمع‌آوری داده‌ها و ارائه داده‌ها، نظارت امنیتی و بازرسی رسمی (مربوط به دریافت درآمد، انجام هزینه‌ها، عملیات نقدی و نقل و انتقالات)، عملیات تأمین مالی، مدیریت پول نقد، مدیریت بدهی دولت، بازپرداخت و تمدید، ضبط وام‌ها. خزانه‌داری این وظایف را به‌طور رایگان انجام می‌دهد.

۵- کمیسیون‌ها و سفارش‌ها

طبق قوانین ایران خزانه‌داری نمی‌تواند کمیسیون و سفارش‌هایی که خلاف قوانین است را انجام دهد. طبق ماده ۱۸B بند ۹ قانون محاسبات کشور مجارستان، خزانه‌داری از انجام کمیسیون‌ها و سفارش‌ها، اجتناب می‌ورزد که با اعلام مقررات کمیسیون یا نظم در مورد آن، مطابق با مقررات قانونی نیست.

۶- کمک‌های کشورهای خارجی

طبق ماده ۷۱ قانون محاسبات ایران، اگر هدایا و کمک‌ها برای مصارف خاص به وزارتخانه، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی اهداء شود باید تنها به حساب بانکی مجاز که توسط خزانه‌داری کل کشور برای دستگاه‌ها افتتاح‌شده یا می‌شود واریز شود. مصرف وجوه مذکور با رعایت هدف اهدائی برابر آیین‌نامه‌ای خواهد بود که وزارت امور اقتصاد و دارایی تهیه و به تصویب می‌رساند. طبق ماده ۱۸B بند ۱۰ قانون محاسبات کشور مجارستان، کمک‌هایی که به دولت مجارستان، از طرف کشورهای خارجی می‌شود، باید به‌موجب قوانین بین‌المللی باید به خزانه واریز شود.

۷- افتتاح و بستن حساب بانکی

طبق ماده ۱۲۴ قانون محاسبات ایران، حساب‌های خزانه در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا شعب سایر بانک‌های دولتی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند به درخواست خزانه‌دار کل کشور و یا مقام مجاز از طرف او افتتاح و یا مسدود می‌گردد و استفاده از حساب‌های مزبور با حداقل امضاء مشترک دو نفر از مقامات خزانه‌داری کل که کارمند رسمی دولت باشند به معرفی خزانه‌دار کل کشور و در غیاب او مقامی خواهد بود که طبق حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی موقتاً عهده‌دار وظایف او هست. کلیه مکاتباتی که موجب نقل و انتقال موجودی حساب‌های خزانه گردد باید حداقل با دو امضاء مقامات مجاز مذکور در این ماده صادر شود. طبق ماده ۱۸C بند ۳ قانون محاسبات کشور مجارستان، برای انجام گردش مالی مربوط به محتوای بخش (۲) - (۳) از ۱۸B وزارت خزانه یک حساب کاربری در بانک ملی مجارستان دارد. خزانه‌داری

می‌تواند یک حساب ارز خارجی در بانک ملی مجارستان باز کند و می‌تواند ارز خارجی دریافت کند.

۸- سپرده‌ها

طبق ماده ۴۱ قانون محاسبات ایران وجوهی که وسیله وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی به‌عنوان سپرده و یا وجه‌الضمان و یا وثیقه و یا نظایر آن‌ها دریافت می‌گردد باید به حساب‌های مخصوصی که از طرف خزانه در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا شعب سایر بانک‌های دولتی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند افتتاح می‌گردد واریز شود وجوه واریز شده به حساب‌های مذکور که بدون حق برداشت خواهد بود باید در آخر هرماه به حساب مخصوص تمرکز وجوه در خزانه منتقل شود. طبق ماده ۱۸D بند ۲ قانون محاسبات کشور مجارستان، خزانه‌داری - در حوزه انتقال قدرت وزیر دارایی - حق دارد که تراز جاری حساب خزانه‌داری یکسان را به‌عنوان سپرده در بانک ملی مجارستان قرار دهد. بهره باید در سود بودجه مرکزی ثبت شود.

۹- عمل نکردن به تعهدات وام‌ها

طبق تبصره ماده ۲۶ برنامه بودجه ایران، دولت می‌تواند در صورت لزوم و بنا به پیشنهاد وزارت دارایی به آن وزارت اجازه دهد وام یا اعتبار موضوع این ماده را از طرف دولت تضمین نماید. در صورتی که شرکت یا مؤسسه وام‌گیرنده به تعهدات مزبور عمل ننماید وزارت دارایی می‌تواند رأساً و یا از طریق بانک مرکزی ایران مطالبات خود را از این بابت از محل درآمدهای جاری و یا دارایی‌های نقدی (از جمله سپرده‌های بانکی) و سایر دارایی‌های شرکت یا مؤسسه وام‌گیرنده وصول نماید. طبق ماده ۶۴ بند قانون محاسبات کشور مجارستان، شهرداری‌ها که نتوانسته‌اند تعهدات بازپرداخت و پرداخت بهره را طبق مهلت مندرج در یک مقررات قانونی جداگانه انجام دهند، موظف به پرداخت مبلغی بالغ بر دو برابر بیشتر از مبلغ بهره سالانه بانک ملی هستند تا روزی که این تعهد را انجام می‌دهد. اگر شهرداری موضوع صحیحی که در بخش b بخش (۲) را آماده نکرده باشد، یا اگر از آن برای مقاصد مورد نیاز استفاده نکرده یا بالاتر از نسبت تعیین شده در قانون دریافت نکرده باشد و یا اگر ارقام نادرست در درخواست کمک‌های مالی ارائه کرده باشد، مجبور است بلافاصله در سال مالی سالیانه بازپرداخت اعطاء را بپردازد.

۱۰- بودجه

طبق ماده ۱ قانون محاسبات کشور ایران، بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یک سال مالی تهیه و حاوی پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی است. طبق ماده ۶۹ قانون محاسبات کشور مجارستان، دستورالعمل بودجه شهرداری باید شامل درآمدها و هزینه‌های عملیاتی باشد.

۱۱- پیش‌نویس بودجه

طبق ماده ۷۱ قانون محاسبات کشور مجارستان، پیش‌نویس بودجه تهیه‌شده توسط دفتر اسناد رسمی به مجمع توسط شهردار تا ۱۵ فوریه ارائه می‌شود. اگر قانون بودجه در سال مالی اعلام شود، مهلت ارسال آن ۴۵ روز پس از اعلام قانون بودجه است. در قانون محاسبات ایران مهلت تسلیم

پیش‌نویس بودجه بیان‌نشده است.

۱۲- ذخایر عمومی

برآوردهای کلی و ذخایر عمومی به‌طور جداگانه در بودجه شهرداری گنجانده شده است. این قانون مطابق با ماده ۱ قانون محاسبات ایران است.

۱۳- مصرف ذخایر عمومی

طبق ماده ۲۴ برنامه بودجه کشور ایران، منابع مالی دولت جهت اجرای عملیات هر برنامه عمرانی و برنامه‌های سالانه از محل درآمد نفت و مشتقات آن، مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم و سایر درآمدهای دولت و نیز وام‌ها و اعتبارات داخلی و خارجی هست و وجوه مربوط در خزانه متمرکز خواهد شد. میزان و نحوه تأمین اعتبار هر برنامه عمرانی از منابع مالی مذکور ضمن قانون همان برنامه تعیین و به تصویب خواهد رسید. مطابق با ماده ۷۱ قانون محاسبات کشور مجارستان، ذخایر عمومی به‌صورت، مصارف جداگانه مورد استفاده قرار می‌گیرد تا جایگزین خواسته‌های اضافی شود و در طول سال مالی نمی‌تواند درآمد داشته باشد. مجلس در کمیته‌های خود و شهردار در میان شرایط خاص می‌تواند از اختیار استفاده کند

نکته‌ای که در این قانون وجود دارد این است که در کشور مجارستان درآمد حاصل از ذخایر عمومی را در بودجه خود نمی‌آورند اما در ایران قسمت بزرگی از درآمد بودجه از درآمد حاصل از ذخایر نفتی هست.

۱۴- در صورتی که بودجه به تصویب نرسد

طبق قوانین کشور ایران، اگر مجلس کلیات بودجه را تصویب نکند، بودجه به دولت ارجاع می‌شود و دولت باید ظرف دو هفته بودجه سالانه یا چند دوازدهم را به مجلس ارائه دهد که ممکن است برای کشور عواقب داخلی و خارجی داشته باشد. طبق ماده ۷۷ قانون محاسبات کشور مجارستان، اگر مجمع قبل از آغاز سال تقویم فرمان بودجه و دستورالعملی برای مدیریت موقت مالی را تصویب نکرده باشد یا حکم مدیریت مالی موقت اثر خود را از دست داده باشد، شهردار حق دارد درآمد خود را دریافت کند. بودجه شهرداری با توجه به قوانین مربوطه و انجام هزینه‌های مربوط به تخمین‌ها در سال گذشته انجام می‌شود.

۱۵- حوادث غیرمترقبه

طبق ماده ۷۸ قانون محاسبات ایران، در مورد مخارج مربوط به حوادث مهم و ناگهانی مملکتی از قبیل جنگ، آتش‌سوزی، زلزله، سیل، بیماری‌های همه‌گیر و بیماری‌های مربوط به حوادث فوق، حصر اقتصادی و همچنین موارد مشابه که به فرمان رهبر یا شورای رهبری به‌عنوان ضرورت‌های اسلامی و یا مملکتی اعلام گردد، رعایت مقررات این قانون الزامی نیست و تابع (قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از شمول قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنا هستند)، هست. طبق ماده ۷۸ قانون محاسبات کشور مجارستان، به‌منظور جلوگیری از فجایع طبیعی و عواقب آن، در معرض خطر انقراض (در شرایط اضطراری) شهردار می‌تواند اقدام موقت در مورد بودجه شهرداری - نه مطابق با مقررات این قانون - و او باید آن را در جلسه بعدی

مجمع این حساب‌ها را ارائه دهد شهردار می‌تواند گروه‌بندی مجدد را در محدوده اقتدار تعریف‌شده در بخش (فجایع طبیعی) بین برآوردها، می‌تواند عملکرد برآورد هزینه‌های خاص را متوقف کند و می‌تواند هزینه‌هایی را که در فرمان بودجه وجود ندارد، انجام دهد.

۱۶- ارائه صورت‌های مالی

طبق ماده ۷۱ قانون شهرداری‌ها کشور ایران، شهرداری مکلف است تا ۱۵ ماه بعد صورت کاملی از درآمد و هزینه شهرداری را که به تصویب مجلس رسیده است، برای اطلاع عموم منتشر و نسخه‌ای از آن را به وزارت کشور ارسال نماید. طبق ماده ۸۰ قانون محاسبات کشور مجارستان، شهرداری و ارگان‌های بودجه آن موظف هستند در اواسط سال و پایان سال گزارش‌های مالی سالانه را برای فراهم آوردن مبنایی برای تصمیم‌گیری مجلس آماده‌سازی کنند. ترازنامه مالی عمومی، محتوای آن در مقررات جداگانه تعریف‌شده است. این قانون هم همانند قوانین ایران است.

۱۷- گزارش‌های مالی و نحوه حسابرسی آن‌ها

طبق ماده ۱۳۲ قانون محاسبات کشور ایران، مجامع عمومی شرکت‌های دولتی مکلفاند ظرف شش ماه پس از پایان سال مالی ترازنامه و حساب سود و زیان (شامل عملیات جاری و طرح‌های عمرانی) شرکت را رسیدگی و تصویب نمایند. طبق تبصره ۱ همین ماده، ترازنامه و حساب سود و زیان (شامل عملیات جاری و طرح‌های عمرانی) در صورتی قابل طرح و تصویب در مجمع عمومی خواهد بود که از طرف حسابرسی منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی مورد رسیدگی قرار گرفته و گزارش حسابرسی را همراه داشته باشد. طبق ماده ۸۲ قانون محاسبات کشور مجارستان، فرمان پیش‌نویس برای گزارش سالانه، دفتر اسناد رسمی و گزارش گردش مالی سالانه توسط یک حسابرس با توجه به قانون جداگانه و با محتوای ساده - حاوی ارقام جمع‌آوری‌شده از شهرداری و مؤسسات آن، - حسابداری ترازنامه، گزارش باقی‌مانده پول و حساب سود و زیان، ۴ ماه پس از سال مالی به شهردار ارسال می‌شود. مأمورین حکمی را در مورد گزارش بسته شدن سالانه صادر می‌کند. شهرداران موظف به انجام یک ممیزی، گزارش حسابرسی را به اداره امور حسابرسی دولتی تا تاریخ ۳۰ ژوئن هر ساله ارسال می‌کنند.

نتیجه‌گیری

در این مقاله، قانون محاسبات ایران و مجارستان از لحاظ وظایف خزانه‌داری، بودجه و ارائه صورت‌های مالی بررسی گردید. در مقایسه قانون محاسبات ایران و مجارستان، مواردی از مشابهت‌های قوانین ملاحظه می‌شود و به‌طور خلاصه عبارت‌اند از: سال بودجه‌ای، عدم موافقت خزانه‌داری با کمیسیون و سفارش‌های خلاف قوانین، تعریف بودجه و برآورد ذخایر عمومی. همچنین موارد مهمی از عدم تشابه دو قانون دیده می‌شود که ناشی از تفاوت در ساختار حکومتی کشور مجارستان و ساختار بودجه‌ای هست. از جمله این تفاوت‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: تفاوت در نحوه برخورد با مازاد و کسری بودجه، وظایف خزانه‌داری و مصارف ذخایر عمومی. در کشور مجارستان پیش‌نویس بودجه تا تاریخ ۱ فوریه، باید اعلام شود، این در حالی است که در ایران پیش‌نویس بودجه ارائه نمی‌شود. در

کشور مجارستان درآمد حاصل از ذخایر عمومی را برای جبران خواسته‌های اضافی استفاده می‌کنند و درآمد حاصل از آن را به‌عنوان درآمد در سال مالی ثبت نمی‌کنند این در حالی است که در ایران درآمد نفت بخش اصلی درآمد بودجه‌ای را تشکیل می‌دهد.

طبق قوانین کشور ایران، اگر مجلس کلیات بودجه را تصویب نکند، بودجه به دولت ارجاع می‌شود و دولت باید ظرف دو هفته بودجه سالانه یا چند دوازدهم را به مجلس ارائه دهد که ممکن است برای کشور عواقب داخلی و خارجی داشته باشد. این در حالی است که طبق قوانین کشور مجارستان، شهردار حق دارد درآمد خود را دریافت کند. این امر باعث کاهش عواقب داخلی و خارجی ناشی از عدم تصویب بودجه می‌شود.

طبق قانون محاسبات کشور ایران، کسری بودجه نباید وجود داشته باشد و مازاد باید به خزانه واریز شود. این در حالی است که در ایران به دلیل ساختار درآمدی موجود و اتکا به درآمدهای نفتی، در بسیاری از سالها شاهد کسری بودجه دولت به عنوان جزء جدایی ناپذیر بودجه‌های دولتی بوده است. از سوی دیگر، در کشورهای توسعه نیافته و در حال توسعه مانند کشور ایران قسمت بزرگی از فعالیتهای اقتصادی در دست دولت است. از این رو تداوم کسری بودجه آثار قابل توجهی بر شکل‌گیری سایر اجزاء تولید ناخالص ملی خواهد گذاشت، به طوری که مصرف، سرمایه گذاری، تراز تجاری و تراز پرداختها را تغییر می‌دهد (حافظی و امیریوسفی، ۱۳۸۶). اما طبق قانون محاسبات کشور مجارستان، هنگام گزارش در مورد عملکرد بودجه در مورد استفاده از مازاد بودجه باید تصمیم‌گیری شود و روش تأمین مالی کسری بودجه باید تأیید شود. این امر منجر به انعطاف‌پذیری بیشتر بودجه می‌شود. شاید اگر به جای اتکا به این امر که نباید کسری بودجه وجود داشته باشد، به راه‌حلی برای تأمین کسری بودجه پرداخته شود، تعدادی از مشکلات مربوط به کسری بودجه حل شود.

منابع

- ۱- انجمن علمی اقتصاد شهری ایران، بی تا، ۱۳۹۸، بانک اطلاعاتی مدیریت شهری کشور مجارستان، Information website: <http://iuea.ir/content/1327>
- ۲- بختیاریان، امیر، ۱۳۸۷، لزوم تهیه و تصویب قانون محاسبات عمومی، روزنامه دنیای اقتصاد، شماره ۴۷۳۶
- ۳- جابری انصاری، مسعود: عباسی مقرب، محسن، ۱۳۸۵، مقایسه قانون دیوان محاسبات ایران و چین، فصلنامه دانش حسابرسی، سال ششم شماره ۲۰
- ۴- حافظی، بهار، امیریوسفی، خالد، ۱۳۸۶، بررسی تأثیر کسری بودجه بر پ سانداز در اقتصاد ایران، فصلنامه پژوهشها و سیاستهای اقتصادی، پیاپی ۴۴، صفحه ۵۱
- ۵- حسینی عراقی، حسین، ۱۳۸۰، کنکاشی در قوانین مالی و محاسباتی کشور، تهران، پژوهشکده امور اقتصادی، چاپ اول
- ۶- قانون محاسبات ایران، مصوب مجلس، ۱۳۶۶
- ۷- قانون محاسبات مجارستان، مصوب مجلس، ۱۹۹۲